

Jak poznat kvalitního lektora (nejen angličtiny)

Průvodce úspěšného studenta

1. Má přesný plán postupu

Kvalitní lektor má vytyčený jasný cíl a připravený přesný plán postupu, odkud kam Vás chce dostat, a z této cesty nijak zbytečně neuhýbá.

Zažili jste už někdy hodinu angličtiny, kdy se lektor u slovíček na téma „jídlo“, která Vás tentokrát chtěl naučit, tak rozpovídal, že jste nakonec skončili u jeho tchyně, kterou Vám popsal od hlavy až k patě? Nebo Vám Váš učitel francouzštiny začal barvitě vyprávět, jak dnes vstal levou nohou a od rána se mu nic nedaří, zatímco Vy jste jen mlčky seděli a proklínali jste se, že jste sem dneska vůbec chodili?

Lektor, který má přesný plán postupu, a je odhodlaný Vás dostat z úrovně A do úrovně B, nemá na takovéhle vyprávění čas ani myšlenky. Je přímo orientovaný na cíl a na Vás, chce Vám pomoci, a udělá vše pro to, aby Vás dostal tam, kam chcete. Kvalitní lektor je tu kvůli Vám, ne kvůli sobě.

Cvičení:

Vytvořte si vlastní plán postupu od úrovně, na které se nacházíte v současnosti, až k úrovni, kterou byste chtěli ovládat. Zkuste si naplánovat, jak by bylo možné se tam dostat, kdy byste toho chtěli dosáhnout, a také proč. Sepište si to.

Představte si, jaké by to bylo, kdybyste tuto úroveň v daném čase skutečně ovládali. Uvědomte si, jak důležitou roli by v tomto postupu hrál Váš lektor. Chtěli byste, aby s Vámi byl za jedno a udělal vše pro to, abyste se společně k tomuto cíli dostali?

2. Má zkušenosti a výsledky z minulosti

To, co Vás Váš lektor učí, musí perfektně ovládat. Měl by mít v tomto oboru konkrétní výsledky z minulosti, za které se dokáže postavit a rád Vám je ukáže.

Pokud ne, je něco v nepořádku. Možná ještě pamatujete dobu, kdy angličtinu na školách nezřídka učily ruštinářky, které se dnešní lekci samy musely nejdříve doma den před výukou naučit, aby pak byly alespoň o krůček před Vámi. To už jste se nesměli ale na nic ptát, ani mít žádné zvědavé otázky, protože o moc více, než bylo napsáno v učebnici, toho nevěděly.

Jedno staré přísloví zní „*Dívej se do života svým učitelům.*“ Když totiž učitel perfektně ovládá to, co Vás učí, je velmi pravděpodobné, že Vás dokáže dovést opravdu daleko- protože on sám to dokázal. Nezáleží tady na věku, na pohlaví, ani na vzhledu. Záleží na schopnosti. Na schopnosti dokázat být dobrý v tom, co jsem si vytyčil. A následně tuto svoji schopnost naučit ostatní.

Cvičení:

Zamyslete se nad tím, co skutečně ovládáte, co Vám zkrátka jde. Napište si na papír alespoň 5 takových věcí- může to být cokoli, vaření, jízda na kole, sekání dříví, cokoli. Zamyslete se, zda byste tyto činnosti mohli někoho učit. Jak byste se při tom cítili? Věříte, že byste to zvládli a že by Vaši studenti z těchto činností měli velký prospěch? Asi ano. Jste totiž profesionálové a přesně víte, co se jak dělá a proč.

Nyní se zamyslete znovu a napište si alespoň 5 činností, které občas děláte, ale moc Vám nejdu. Jakékoli činnosti. Následně si uvědomte, jaké by to bylo, kdybyste tyto činnosti měli někoho učit. Jak byste se při učení cítili? Jak by se cítili Vaši studenti? Šlo by jim to? Byli by v těchto činnostech dobří?

A přesně tak, jak se právě cítíte ohledně činností, které Vám jdou a které Vám nejdu, Vy, se cítí učitel, který danou činnost buď perfektně ovládá, nebo ví, že v ní má mezery. Svou jistotu či nejistotu přenáší na své studenty a tím je ovlivňuje. Dávejte si proto pozor na schopnosti svých lektorů a *dívejte se jim do života.*

3. Vyžaduje

Správný lektor vyžaduje, abyste skutečně vykonávali to, co po Vás žádá a co je pro Váš pokrok nezbytné.

Asi nikdo nijak moc rád nepíše úkoly nebo vymýšlí své vlastní věty - aktivní používání toho, co se učíme, totiž docela „bolí“. Bohužel (nebo bohudík) je však také neefektivnější. Jedno staré přísloví říká „Jediná cesta je cesta skrz.“ To znamená, že chcete-li mluvit anglicky, naučíte se to pouze tak, že skutečně budete mluvit anglicky. Když Vám lektor pomůže a bude mluvit za Vás, zatímco Vy si budete v klidu sedět a poslouchat, možná Vám bude na lekcích celkem pohodlně, ale výsledek se bude rovnat nule.

Potřebujete totiž lektora, který po Vás bude vyžadovat. Bude chtít, abyste tvořili své vlastní věty, aktivně mluvili a psali úkoly. A kdykoli něco z toho opomenete, nebude velkorysý a „chápavý“, ale dá Vám jasně najevo, že takhle to společně daleko nedotáhnete. Správný lektor je parní lokomotiva, která je ochotná a schopná Vás táhnout dopředu plnou parou - pokud jste se jednou rozhodli, že chcete. Protože, jak všichni víme, bez práce nejsou koláče.

Cvičení:

Napište si Vaše nejčastější výmluvy, které máte tentenci „vytáhnout“, když jste něco neudělali nebo jste to nestihli udělat. Sepište si alespoň 5 takových omluv na papír a zkuste si říci, že už je nebudete používat. Výmluvy Vás totiž moc daleko nedostanou. Ale pevné přesvědčení a boj za Vaše sny ano – a pokud je Váš lektor natolik schopný, že Vám s vymýcením Vašich výmluv dokáže pomoci a nepřijímá je, máte téměř vyhráno!

4. Nedělá žádné ústupky

Kvalitní lektor s jasným plánem postupu přesně ví, co je pro dosažení Vašeho cíle nezbytné. S tímto postupem jistě souvisí určitá pravidla a zásady, která lektor hned na začátku stanoví, a následně z nich nikdy neustupuje.

At' už je jedním z těchto pravidel pravidelné psaní úkolů, protože úkol Vám umožní si vše znovu projít a aktivně použít, nebo zásada brzkých příchodů, aby Vaše lekce skutečně trvaly potřebnou délku, Váš lektor by tyto zásady měl jasně stanovit, vyžadovat je po Vás, a v neposlední řadě je také sám plnit.

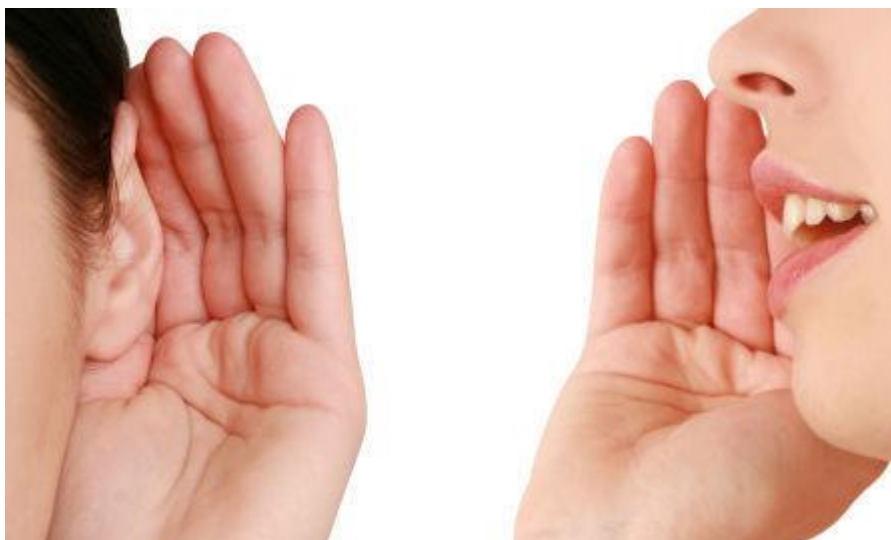
Také se Vám na základní či střední škole stalo, že jste napsali písemku a pak 14 dní či déle čekali na to, až ji Váš učitel opraví? A nakonec celá věc dopadla tak, že učitel písemky úplně ztratil? Jaký jste měli pocit? Podvod? Vybočení z pravidel, která platí oboustranně? A co takhle, když Váš učitel na každou druhou lekci dorazil o 10 minut déle? To pak celá hodina netrvala 45 minut, ale pouhých 35 – no, co si budeme povídat, moc jste se toho nenaučili. Váš lektor musí na začátku stanovit jasná pravidla, pomocí kterých se budete posouvat kupředu- následně je po Vás musí 100% vyžadovat a také je sám plnit!

Cvičení:

Zamyslete se nad pravidly, která jsou nutná k tomu, abyste se posunuli z Vaší současné úrovně jazyka dále. Těmito pravidly mohou být jakékoli zásady, které přispívají k tomu, abyste se skutečně zlepšili – brzké příchody, psaní úkolů, mluvení si pro sebe v cizím jazyce každý den 10 minut atd. Všechny tyto zásady si sepište a napište si, jestli jste ochotni je dodržovat. Když pak budete mít své lekce, sdělte své zásady lektorovi – jednoduše mu o nich povězte a řekněte mu, že si myslíte, že by Vám mohli pomoci ve Vašem pokroku. Správný lektor Vás podpoří, velmi ocení, bude tyto Vaše zásady sdílet s ostatními, začne je vyžadovat a zároveň sám dodržovat.

5. Zajímá se o Vás

Orientuje se na Vás, ne sám na sebe, a dává Vám dostatek prostoru k vlastnímu vyjádření.

Dobrý lektor si uvědomuje, že na lekci není kvůli sobě, ale kvůli Vám. Proto se o Vás zajímá, chce rozumět Vaším radostem i strastem a vědět, jak se cítíte, aby Vás dokázal co nejvíce pochopit a díky tomu posunout dál. Nebude Vám vyprávět, co se mu dneska stalo, ani se nedozvíte moc z toho, co dělal o víkendu. Vlastně Vám možná bude připadat, že ho zase tak moc neznáte.

Zato se po svých lekcích budete cítit tak nějak lehčeji, protože jste se ze spousty svých strastí a problémů měli možnost během konverzace „vypovídat“, a navíc jste měli pocit, že Vám lektor skutečně naslouchal a nakonec i poradil - a Vám je teď zase o trochu jasnější, jak byste měli postupovat dál. A tak je to správně. Kvalitní lektor je tu pro Vás, zajímáte ho a dává Vám to přirozeně najevo.

Cvičení:

Zamyslete se nad tím, co všechno jste dnes zažili. Co se Vám stalo, co Vás potěšilo, co Vás rozčílilo, co Vás zabořilo a co naopak inspirovalo? Napište si každou takovou událost v bodech na papír. A nyní si představte, jak dlouho by trvalo, než byste toto všechno někomu pověděli. Půl hodiny? Hodinu? Déle?

Dokážete si představit, že by tohle všechno měl Váš lektor vyprávět Vám? Nebylo by to trochu k ničemu? Nenarušilo by to Váš postup? Nenudilo by Vás to? Dokázali byste to však zastavit? Jsou lektoři, kteří takovouto přehnanou upovídaností trpí, a pro studenty je přirozeně velmi náročné oslovit, že je jim to nepříjemné. Proto jsou velice hodnotní lektoři, kteří dokáží dávat prostor, orientovat se na Vás a zajímat se o Vaše pocity a pokrok.

6. Nic Vám neulehčuje

Lektor, který je osobou na správném místě, Vám zbytečně nic neulehčuje, nechává potřebnou zodpovědnost na Vás, ale stojí za Vámi a podporuje Vás.

Zažili jste někdy situaci, kdy jste už už měli na jazyku to slovo, které po Vás Váš učitel chtěl, ale těsně předtím, než jste ho vyřknuli, jej řekl za Vás? Nebo místo Vás lektor dokončoval věty? Jednoduše Vám uprostřed věty, když jste se na chvíli zastavili nebo zapřemýšleli, skočil do řeči a dořekl ji za Vás? Jak jste se v tu chvíli cítili? Někdo Vám sebral Vaši zodpovědnost, se kterou jste počítali a plně se jí ujali. Jinými slovy Vám ji ukradl, aniž byste stačili mrknout.

Kvalitní lektor je trpělivý. Umí čekat. Dokáže Vám dát čas, který potřebujete na své vyjádření, a zároveň dokáže poznat, kdy tohoto času již bylo dostatek. Ani poté, co čas takzvaně vypršel, aniž byste si vzpomněli, protože si jednoduše vůbec nemůžete vzpomenout, což se také může stát, Vám však nic neulehčí. Poradí Vám, navede Vás správnou cestou, popíchne... ale není přehnaně nápomocný. Udělá vše pro to, aby pro Vás ozářil správnou cestu, ale neprojde ji za Vás. Je jako tatínek, který je s dětmi na houbách a když děti nemohou žádné najít, vzdá se svého velkolepého úlovku a řekne jim: "Zkuste se podívat pod tamten stromek, myslím, že by tam mohlo něco být." Student, ne lektor je tady tím, kdo přichází na odpovědi. Tím, kdo objevuje. Kdo překonává. Student, ne učitel, je hrdinou.

Cvičení:

Zkuste si vzpomenout na situace z minulosti, kdy jste byli netrpěliví. Kdekoli – když jste učili své děti, čekali u doktora na prohlídku, nemohli se dovolat svému partnerovi... Jaký pocit z Vás v tu chvíli měli ostatní? Jak se cítil Váš syn, když jste na něj po chvilce jeho přemýšlení zakřičeli, že už na to nemáte nervy? Jak byste se cítili Vy, kdyby Váš lektor neuměl počkat, přenechat Vám Vaši zodpovědnost a nechat Vás se zkrátka trochu kousnout a zabrat? Vyžadujte to. Vyžadujte učitele, který zná hranice Vaší zodpovědnosti a neudělá přes ně ani krok.

7. Je vždy v přítomnosti

Je-li Váš lektor člověk na svém místě, poznáte také podle toho, kde se vyskytuje v době Vaší lekce. Zvláštní, že? To je přece jasné, že se vyskytuje s Vámi v učebně. Je to ale skutečně tak jasné?

Přestože žijeme vždy a za každých okolností pouze v přítomnosti, protože minulost už je pryč a budoucnost teprve přijde, není být v přítomnosti tak úplně jednoduché. Spousta z nás stále přemýšlí nad tím, co se stalo, a ne a ne se z toho vymanit. Jiní zase plánují, co bude, a zapomínají, že svůj zítřek tvoří právě dnes. Pouze ti lidé, kteří však dokáží být plně v přítomnosti, naslouchat, tvořit a žít právě teď, dělají správně. Protože pouze teď a tady vytváříme svůj svět.

Proto sledujte, kde se Váš lektor nachází. Je velmi jednoduché rozpoznat, zdali je s Vámi v jedné místnosti či nikoli. Pokud totiž Váš lektor skutečně naslouchá, vyžaduje, motivuje a pomáhá Vám dělat jednotlivé krůčky, cítíte to. Z lektora jde určitá síla, záměr a energie. Lektor, který uvízl v minulosti či se upíná na budoucnost, je duchem mimo, neslyší všechny Vaše chyby, jednoduše přeslechne Vaši otázku nebo zapomene, kde jste skončili. Takový lektor Vás daleko nedostane.

Cvičení:

Vyberte si nějakou konkrétní činnost, kterou budete nyní dělat. Jděte třeba zametat, vařit nebo psát domácí úkol či dopis příteli. Když budete tuto činnost dělat, dělejte ji, jak nejlépe umíte. Vůbec nepřemýšlejte nad ničím jiným, nevracejte se k věcem, které se Vám staly, ani neplánujte, co budete dělat potom. Žijte oním momentem. Možná budete až překvapeni, jak hodně nejste zvyklí být v přítomnosti - a jak skvělé je to umět.

8. Oceňuje

Jedním ze základních rysů dobrého lektora je schopnost Vás ocenit – Váš lektor musí znát cenu, kterou jste museli zaplatit za to, abyste vypracovali svůj domácí úkol, abyste byli schopni 10 minut plyně hovořit v cizím jazyce nebo abyste byli plně přítomni na lekci a snažili se posunout se dál, a měl by mít schopnost toto skutečně ocenit.

Jak Vám jako malým dětem bylo, když jste ze školy přinesli jedničku a rodiče měli zrovna tolik práce, že Vás nestíhali ani pochválit? Schopnost oceňovat práci druhých je skutečně cenná a důležitá, především chceme-li v druhém člověku udržovat motivaci a nadšení pro věc. Touží-li rodič po tom, aby se jeho dítě doma poctivě učilo, aby psalo úkoly a mělo ve škole dobré známky, musí oceňovat každou jeho aktivitu a nikdy nesmí nic, co dítě dělá, aby tohoto výsledku dosáhlo, považovat za samozřejmost.

Ve stejné situaci je Váš lektor, který Vám musí zatleskat, když se zvednete ze židle a najdete odvahu pět minut v kuse mluvit anglicky. Musí Vám nakreslit malý obrázek a připsat pár krásných slov za úkol, který jste napsali bez chyby. Ale také musí umět poděkovat za věci, které jsou pro jiné naprostou samozřejmostí – za to, že jste přišli na lekci včas, přestože v tuto denní dobu jsou ve městě samé zácpy, za to, že se učíte už půl roku, přestože spousta jiných už by dávno skončila, a občas i za to, že jste. Správný lektor si na Vás cení každičké maličkosti a je schopen toto komunikovat.

Cvičení:

Napište si alespoň pět věcí, které se Vám dnes povedly. Jakékoli pozitivní věci, i naprosté maličkosti. Poté, co si je napíšete, si každou tuto věc nahlas přečtete a pochvalte se za ni. Nijak strojeně, zkrátka se jednoduše od srdce pochvalte. Poděkujte si za to, že jste si na tuto aktivitu udělali čas, a řekněte si prostě díky. Pak si uvědomte, jak se cítíte. A představte si, jaké by to bylo, kdyby ve Vás tento pocit dokázal vyvolat Váš lektor při každé lekci.

9. Nebojí se oslovit Vaše slabé stránky

Každý z nás má spoustu dobrých a také pár těch špatných vlastností, návyků nebo jednoduše chyb. To je přirozené. Avšak dokáže-li Váš lektor vidět a především komunikovat Vaše rezervy, pravděpodobně se dostanete ještě o kus dál, než by tomu bylo v opačném případě.

Možná jste již zažili situaci, kdy na Vás Vaši známí byli jako mílii, ale pak se za Vašimi zády klidně rozpovídali o tom, jakých to máte spoustu chyb, co se Vám to zase nepovedlo a co všechno byste měli zlepšit. Jak Vám v tu chvíli bylo? Troufnu si říci, že Vám ani tolik nevadilo, že mluvili o Vašich chybách, ale spíše jejich neschopnost a neochota sdělit tyto své pocity přímo Vám do očí.

Dobrý lektor vidí hluboko do Vás, a tam přirozeně objeví spoustu věcí, ve kterých jste opravdu dobří, stejně tak jako nějaké ty, na kterých by stálo za to zapracovat. A protože s Vámi šlape na té trnité cestě pokroku, dokáže si uvědomit, že právě Vaše slabosti či rezervy Vás mohou brzdit. A že pokud je spravíte, mohlo by vše jít o trochu lehčeji. Proto se dobrý lektor nebojí Vaše nedostatky přirozeně, taktně a přímo komunikovat, a je připraven na nich společně s Vámi začít pracovat. Aby tak cesta, po které jdete, byla méně klikatá, než je nyní.

Cvičení:

Napište si na papír všechny své dobré vlastnosti nebo silné stránky, které Vás napadnou. Zkuste jich vymyslet alespoň deset. Naproti nim si napište své špatné stránky. Nezáleží na tom, kolik jich vymyslíte, ale zkuste se opravdu zamyslet. Nyní se podívejte na to, co Vám každá Vaše silná stránka přináší, za co jí můžete poděkovat. Uvědomte si, jak cenná tato Vaše vlastnost je. Poté si projděte své slabé stránky. Zamyslete se nad tím, v čem Vás každá Vaše slabá stránka omezuje, a co byste získali, kdybyste ji dokázali zlepšit nebo úplně odstranit. Udělejte si stručný a jasný plán toho, jak byste s každou takovou špatnou stránkou mohli bojovat, aby se časem úplně vytratila. Tohoto plánu se zkuste držet.

10. Miluje svoji práci

Nejen každý lektor, který je opravdu dobrý, ale každý člověk, který je dobrý ve své práci, ve většině případů splňuje jednu základní podmínku úspěchu: má rád to, co dělá.

Už jste někdy zažili učitele, který celou hodinu nervózně koukal na hodinky, jako kdyby Vám chtěl naznačit, že není nic horšího, než tu s Vámi trávit čas? A co lektora, který byl celý netrpělivý, když jste už celých 5 sekund přemýšleli nad svojí odpovědí? Nebo někoho, kdo učil prostě proto, že to byla jeho práce a tím to končilo? V přítomnosti takovýchto učitelů se student cítí jako cizí prvek, jako nežádoucí element, který by nejraději někam zmizel, a to nezávisle na tom, zda jsou v tom, co se učí, dobří či nikoli. Učitel, který nemá rád svoji práci, dokáže své studenty pouze demotivovat – dokonce i velmi pozitivní studenti, kteří na sobě chtějí pracovat a mají silnou motivaci, svůj elán s takovýmto učitelem brzy ztratí, to je prokázáno.

Dobrý lektor si uvědomuje důležitost svojí práce i to, že je skutečným darem. Ví, že učit druhé je posláním, za jehož naplněním stojí spousta pozitivní víry a práce, která musí být podpořena nadšením a chutí pracovat. Takový lektor Vás i po náročném a neúspěšném dni vyslechne, pochopí, poradí a přirozeně přiměje k tvořivé práci tak, že za chvíli zjistíte, že taháte větu za větou z rukávu jako by se nechumelilo, mrskáte slovíčka a zlepšujete se. Váš výkon způsobí změnu Vaší nálady a Vy porozumíte, že přístup k věci je nakažlivý, a Vy jste se právě nakazili tím lepším. A budete svému lektorovi v duchu děkovat.

Cvičení:

Zvedněte se a jděte udělat cokoli jednoduchého – třeba ustlat postel, srovnat Cdčka nebo se třeba projít se psem. Udělejte tuto činnost nejprve negativně nalazeni, buďte naštvaní, že to musíte jít dělat, nebo smutní, že to neudělaly Vaše děti nebo si zvolte jakoukoli jinou nízkou emoci. Po skončení aktivity chvíli pozorujte, jak se cítíte. Následně udělejte tutéž aktivitu ještě jednou, ale zkuste k ní přistoupit pozitivně – buďte nadšeni, že můžete danou věc udělat, smějte se, udělejte si z této činnosti hru. Poté, co ji dokončíte, pozorujte své pocity. V jakém případě Vám bylo lépe? Zkuste si z pozitivního přístupu vytvořit návyk a dělat s ním naprosto všechno.